

Opintojen ohjaussuunnitelma

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Oppijan polku	3
3. Opintojen ohjauksen holistinen malli	4
3.1 Oppimisen ja opiskelun ohjaus	4
3.2 Urasuunnittelun ja ammatillisen kasvun ohjaus	5
3.3 Persoonallisen kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen	6
4. Menetelmät	7
5. Muita opiskelijan palveluita	7
6. Arviointi ja kehittäminen.....	7
Lähteet:	8
Liite	

1. Johdanto

Oulun ammattikorkeakoulussa (Oamk) opintojen ohjaus perustuu ammattikorkeakoululaissa (932/2014 § 4 ja 1368/2018 § 4) määriteltyyn tehtävään: ”Ammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulun tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen.”

Opintojen ohjauksen tavoitteen määrittää Ammattikorkeakoululaki (1368/2018 § 14): ”Ammattikorkeakoulun on järjestettävä tutkintoon johtavat opinnot ja opintojen ohjaus niin, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa opinnot niiden laajuutta vastaavassa ajassa (*tavoitteellinen suorittamisaika*).”

Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle vision tiekartta tuo esiin ohjauspalveluiden tarpeellisuuden. Tavoitteena on, että puolet 25–34-vuotiaista olisi suorittanut korkeakoulututkinnon vuonna 2030. ”Työelämän nopeat muutokset ja Suomen tavoitteleva korkean osaamistason tehtävien lisääntyminen edellyttävät, että koko väestön osaamispääoma kasvaa. Nopea muutos kasvattaa tarvetta jatkuvalle ja ennakoivalle laadukkaalle koulutukselle sekä osaamisen päivittämiselle ja uudistamiselle. Koulutusta ja ohjauspalveluita kehitetään vastaamaan ihmisten erilaisiin tarpeisiin joustavasti.” (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019, 9, 14.)

Oamkissa ohjaus perustuu holistiseen eli kokonaisvaltaiseen opintojen ohjauksen malliin. Opintojen ohjaussuunnitelmassa esitellään holistiseen malliin pohjautuen ohjauksen toiminnot ja ohjaustahot oppijan polun eri vaiheissa. Lisäksi kerrotaan ohjauksen menetelmistä ja palveluista sekä miten opintojen ohjausta arvioidaan ja kehitetään. Liitteessä 1 on tiivistetty kuvaus Oamkin opintojen ohjauksen palveluista.

2. Oppijan polku

Opintojen ohjaus käynnistyy hakuvaiheessa. Opintojen ohjaus kattaa kaikki oppijan polun vaiheet: aloitus-, etenemis- ja syventävävaihe. Ohjauksessa annetaan tietoa jatkuvasta oppimisesta, jonka avulla osaamista voi kehittää opintojen päätyttyä. Jatkuva oppiminen voi toteutua työelämässä tai jatkokoulutuksessa. Opiskelijan elämäntilanne saattaa lisätä tarvetta ohjaukseen missä tahansa opintojen vaiheessa.

Ennen opintoja opiskelusta kiinnostuneella on mahdollisuus saada tietoa eri koulutuksista. Kun hakija löytää ja saa itselleen sopivan opiskelupaikan, sujuva opiskelu mahdollistuu. Ammattikorkeakoulututkintoon on mahdollista hakeutua, kun on suorittanut lukion, ylioppilastutkinnon ja/tai ammatillisen perustutkinnon. Mikäli hakija on suorittanut toisella astella Oamkin Highway -opintoja, se mahdollistaa pääsyn tiettyihin tutkinto-ohjelmiin. Avoimen ammattikorkeakoulun kautta on mahdollisuus hakeutua polkuopintojen kautta opiskelijaksi tutkintoon johtavaan koulutukseen. Maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille on oma polkuopiskeluväylänsä. Osa hakeutuu työelämästä jatkamaan opintojaan. Esimerkiksi ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen edellytetään työkokemusta. Siirto-opiskelijavalinta mahdollistaa siirtymisen korkeakoulusta toiseen tai omassa korkeakoulussa alalta toiselle tai samalla alalla siten, että tavoitetutkintoon liitettävä tutkintonimike vaihtuu. Mikäli opinnot ovat jääneet kesken, on mahdollista hakea erillistä opiskeluoikeutta.

Opintojen aloitusvaiheella tarkoitetaan ensimmäisen lukuvuoden opintoja. Ohjauksen tavoitteena on opiskelijoiden orientoituminen opiskelu-ympäristöön, ryhmäytyminen ja sitoutuminen opiskeluun. Opiskelijat perehdytetään Oamkin käytänteisiin, ohjauspalveluihin, tutkinnon rakenteeseen ja sisältöön. Lisäksi aloitetaan opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kehittämisen tukeminen. Erityisen tärkeää on tunnistaa opintojen alkuvaiheessa ne opiskelijat, jotka tarvitsevat enemmän ohjausta ja tukitoimia.

Opintojen etenemisvaiheella tarkoitetaan toisen ja kolmannen vuoden opintoja. Tavoitteena on, että opiskelijan opinnot etenevät säännönmukaisesti ja urasuunnittelutaidot vahvistuvat. Mikäli opiskelijan opinnot ovat viivästyneet,

hänen opintojensa etenemistä tuetaan ja seurataan tehostetusti. Ohjauksessa huomioidaan poissaolon jälkeen palaavien opiskelijoiden opintojen sujuva eteneminen. Opintojen tarpeettomia keskeyttämiä pyritään välttämään.

Opintojen syventävävaiheella tarkoitetaan valmistumisvaiheen opintoja. Tavoitteena on tukea opiskelijaa valmistumiseen liittyvissä asioissa sekä työelämään tai jatko-opintoihin siirtymisessä. Opiskelijoille tarjotaan tietoa ura- ja rekrytointipalveluista, työelämästä sekä jatkokoulutuksesta.

Opintojen päätyttyä tavoitteena on siirtyä soveltamaan ja kehittämään ammattilista osaamista työelämässä. Lisäksi on mahdollisuus jatkaa opintoja: ammattikorkeakoulu- tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto, avoimet ammattikorkeakouluopinnot, erikoistumiskoulutukset, tutkinnon osat, yliopistotutkinnot tai täydennyskoulutus. Valmistuneella opiskelijalla on mahdollisuus laajentaa ammatillista verkostoaan liittymällä Oamkin alumnitoimintaan.

3. Opintojen ohjauksen holistinen malli

Opiskelija on itseohjautuva sekä vastuullinen oman osaamisensa kehittämisestä. Ohjauksessa selvitetään opiskelijan tilannetta muun muassa kysymysten ja kuuntelun avulla. Siinä autetaan opiskelijaa löytämään eri näkökulmia ja tunnistamaan erilaisia mahdollisuuksia. Ohjauksessa huomioidaan opiskelijan elämäntilanne sekä toimijuus ja toimintakyky, kun etsitään yhdessä ratkaisua esillä olevaan asiaan. Ohjaus sisältää aloitus-, ratkaisu- ja päätösvaiheen. Usein miten ohjauksessa ei ole valmiita vastauksia kuten neuvonnassa ja tiedottamisessa.

Opintojen ohjauksen tavoitteena on auttaa opiskelijoita saavuttamaan mielekäs ja laadukas tutkinto tavoitteellisessa suorittamisajassa. Lisäksi tavoitteena on opiskelijoiden oppimisen, opiskelukyvyn ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Ohjaus tukee opiskelijan opintojen etenemistä, opiskelumotivaatiota, itsetuntemusta, ammatillista kasvua sekä urasuunnittelua. Ohjausta tarvitaan erityisesti opiskelua ja opintoja estävien tai hidastavien elämäntilanteiden yhteensovittamisessa sekä erilaisten laajempien tukitoimien suunnittelussa.

Opintojen ohjauksen periaatteet ovat:

- ohjaus kuuluu kaikille
- ohjaus on opiskelijalähtöistä ja perustuu opiskelijan yksilölliseen ohjaustarpeeseen
- ohjaus on luottamuksellista
- ohjaus kunnioittaa ja edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta sekä moninaisuutta.

Oamkissa huomioidaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen opiskelijavalinnoissa, opetuksen järjestämisessä, oppimiseröjen sekä opintosuoritusten arvioinnissa sekä syrjinnän ehkäisemisessä (ks. [Tasa-arvosuunnitelma – Opiskelijan näkökulma](#)). Kansainvälisten opiskelijoiden ohjaus, neuvonta ja tiedotus toteutetaan englanniksi.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014 § 6) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava, että korkeakoulussa on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Oamkissa pyritään järjestämään opetusmenetelmät, oppimis- ja toimintaympäristö sellaiseksi, että se palvelee myös erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita ja auttaa heitä valmistumaan tavoitteellisessa suorittamisajassa. Ohjauksen haastavammissa tilanteissa, kuten oppimisvaikeuksissa sekä terveys- ja päihdeongelmissa, tehdään verkostoyhteistyötä.

Holistisen mallin mukainen opintojen ohjaus koostuu kolmesta ohjauksen osa-alueesta, jotka ovat oppimisen ja opiskelun ohjaus, ammatillisen kasvun ja urasuunnittelun ohjaus sekä persoonallisen kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen. Opintojen ohjauksen tehtävät kattavat opintojen eri vaiheet ja painottuvat eri tavoin eri toimijoiden tehtävissä.

3.1 Oppimisen ja opiskelun ohjaus

Oppimisen ja opiskelun ohjauksessa keskitytään opiskeluprosessiin. Tehtävänä on ohjata opiskelijaa tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämishaasteensa opiskelijana. Ohjaaja tukee opiskelijaa sitoutumaan opintoihin ja auttaa mahdollisissa opintoihin liittyvissä haasteissa.

Taulukkoon 1 on koottu toimijat sekä heidän tehtävät oppimisen ja opiskelun ohjauksessa. Toimijoissa on Oamkin henkilöstön lisäksi toimijoita opiskelijakunta OSAKOsta sekä Oulun yliopiston Koulutuspalveluista. Valtti-toiminnassa tarjotaan vertaistukeen perustuvaa ryhmäohjausta. Lähtötason kartoituksia voidaan tehdä esimerkiksi kielten ja matematiikan opinnoissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua lukiseulaan sekä vastata erilaisiin opiskeluvaihtoehtoihin. Tietoa [esteettömästä opiskelusta](#) sekä [osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta](#) on opinto-oppaassa.

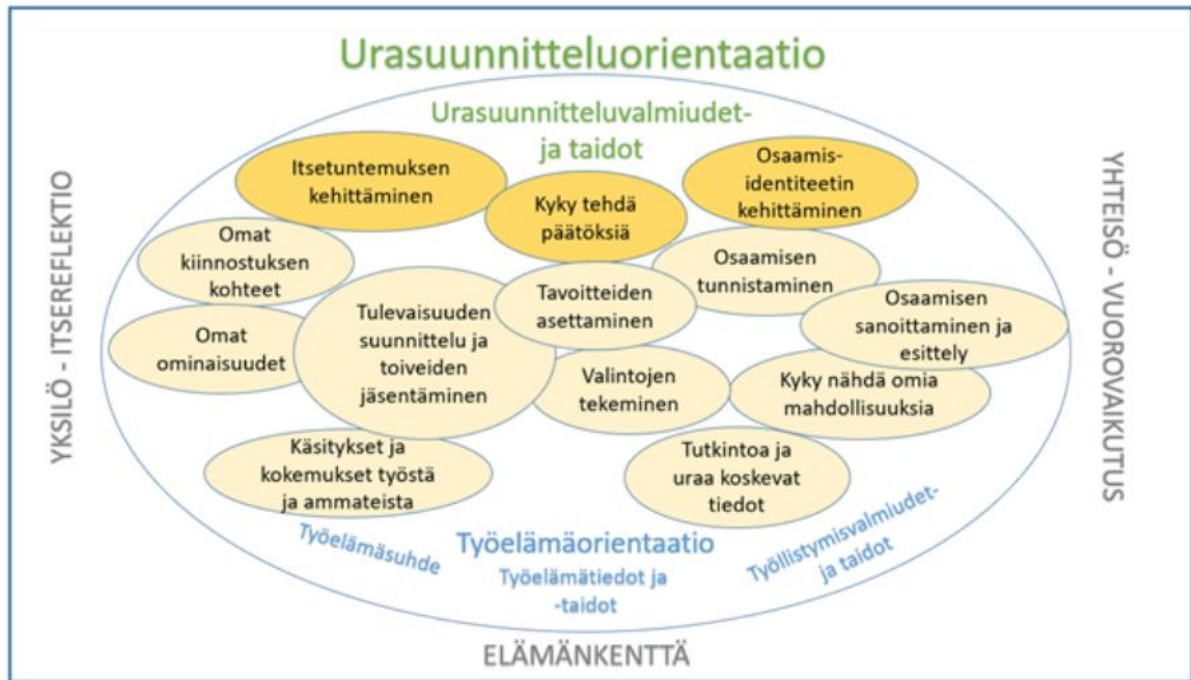
Toimija	Ydintehtävä(t) ja muut keskeiset tehtävät
Opettajatuutorit	<ul style="list-style-type: none"> • lähtötilanteen kartoittaminen • ryhmäytymisen tukeminen • opintojen etenemisen tukeminen tavoitteellisessa suorittamisajassa • henkilökohtaisen opintosuunnitelman ohjaaminen ja hyväksyntä • kv-vaihtoon ja -harjoitteluun kannustaminen
Opettajat	<ul style="list-style-type: none"> • lähtötilanteen kartoittaminen • oppimisen ohjaaminen opintojaksoilla • osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen • esteettömän opiskelun mahdollistaminen yksilöllisillä opintojärjestelyillä
Kampus-opot	<ul style="list-style-type: none"> • opiskeluympäristöön orientoituminen • oppimisen, opiskelun ja opiskelukyvyyn tukeminen • esteettömän opiskelun tukeminen • henkilökohtaisen opintosuunnitelman ohjaaminen • valmistumisen tukeminen (lisäaika)
Opiskelijatuutorit	<ul style="list-style-type: none"> • ryhmäytymisen tukeminen • opiskeluympäristöön orientoituminen • kv-vaihtoon ja -harjoitteluun kannustaminen
OSAKO	<ul style="list-style-type: none"> • opiskeluympäristöön orientoituminen esimerkiksi tapahtumien järjestäminen • opiskelijoiden neuvonta ja tukeminen
Tutkintovastaavat	<ul style="list-style-type: none"> • osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen • tavoitteellisessa suorittamisajassa valmistumisen tukeminen • henkilökohtaisen opintosuunnitelman hyväksyminen • valmistumisen tukeminen (lisäaika)
Koulutuspalvelut, Opintopsykologit	<ul style="list-style-type: none"> • oppimisen, opiskelun ja opiskelukyvyyn tukeminen
Koulutuspalvelut, Avoin ammattikorkeakoulu	<ul style="list-style-type: none"> • hakijoiden tiedottaminen sekä neuvonta • opintojen suunnittelun tukeminen ja neuvonta
Koulutuspalvelut, Oamk-lähipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • opiskelijoiden ja hakijoiden tiedottaminen sekä neuvonta mm. opiskeluoikeus, ilmoittautuminen, opintotuki, vakuutukset ja valmistuminen • opiskeluun ja valmistumiseen liittyvien asiakirjojen laatiminen • kv-vaihtoon ja -harjoitteluun kannustaminen • ristiinopiskelun tukeminen
Valtti	<ul style="list-style-type: none"> • esteettömän opiskelun tukeminen • tavoitteellisessa suorittamisajassa valmistumisen tukeminen • valmistumisen tukeminen (lisäaika)

TAULUKKO 1. Toimijat sekä heidän tehtävät oppimisen ja opiskelun ohjauksessa

3.2 Urasuunnittelun ja ammatillisen kasvun ohjaus

Urasuunnittelun ja ammatillisen kasvun ohjauksella tuetaan opiskelijan ammatillista kasvua, ammatti-/osaamisidentiteetin muodostumista ja tietoisuutta siitä, miten hän voi hyödyntää osaamistaan tulevassa työssään. Opiskelija on aktiivinen toimija oman elämänsä ja uransa suunnittelijana. Urasuunnitelmaa laatiessaan opiskelija hyödyntää urasuunnittelun työkalua. Opiskelija päivittää henkilökohtaisen opintosuunnitelman vastaamaan urasuunnitelmaansa.

Urasuunnittelun ja ammatillisen kasvun ohjaus käynnistyy heti opintojen alussa ja sen tehtävänä on auttaa opiskelijaa kehittämään urasuunnittelutaitoja. Opiskelijan urasuunnittelutaitojen kehittymistä ja ohjaamista voidaan tarkastella urasuunnitteluorientaatio-käsitteen avulla (kuvio 1). Urasuunnitteluorientaatio-käsitteen avaaminen on tärkeää, jotta opiskelija hahmottaa, mistä moninaisista osa-alueista urasuunnittelutaidot koostuvat.

KUVIO 1. Urasuunnitteluorientaatio (Laajala, Lehtelä, Mäki-Hakola & Jussila 2021)

Urasuunnittelun ja ammatillisen kasvun ohjauksesta vastaa pääasiassa **opettajatuutori** ja tarvittaessa **kampus – opo**. **Opettajat** tukevat ammatillisen kasvun ja ammatti-identiteetin muodostumista. **Työelämä- ja ohjauspalvelut** (Koulutuspalvelut) auttavat urasuunnitteluun, työnhakuun ja työllistymiseen liittyvissä kysymyksissä. **Alumnit** kertovat työstään ja opinnoistaan oppitunneilla tai erilaisissa tapahtumissa. Heidän kauttaan opiskelijoilla on mahdollista saada tarjota oppinnäytetyön aiheita, harjoittelupaikkoja ja projekteja.

3.3 Persoonallisen kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen

Persoonallisen kasvun ja hyvinvoinnin tukemisella tarkoitetaan yksilön koko elämäntilanteen ja elämänhistorian huomioimista ohjaustilanteessa. Erityisesti vaativissa elämäntilanteissa kuten terveysongelmat, taloudelliset vaikeudet, perheeseen liittyvät tilanteet, päihdeongelmat ja erilaiset kriisitilanteet tarvitaan psykososiaalista kehittymistä tukevaa ohjausta. Opiskeluhyvinvointiin liittyvät kysymykset ovat osa tätä ohjauksen osa-aluetta.

Persoonallisen kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen on pääasiassa **kampus-opon** tehtävä ja tarvittaessa **opettajatuutorin**. Kampus-opot antavat opiskelijalle psykososiaalista kehittymistä tukevaa ohjausta. Kampus-opot tekevät lukiseuloja sekä heistä ammatilliseksi erityisopettajaksi kouluttautuneet lukitutkimuksiin liittyviä yksilötestejä.

Opintopsykologit auttavat opiskelijaa jäsentämään opiskelutilannetta, kehittämään opiskelutaitoja, lisäämään opiskelijan omaa toimijuutta, etsimään uusia ajattelu- ja toimintatapoja sekä parantamaan opiskeluedellytyksiä. Opintopsykologien palvelut ovat tutkinto-opiskelijoiden käytettävissä.

Oulun korkeakoululiikunta tarjoaa monipuolisia liikuntapalveluja hyvinvoinnin tueksi. **YTHS** järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalveluita opiskelijoille sekä tukee heidän opiskelukykyä. Lisäksi YTHS edistää opiskeluympäristön ja -yhteisön hyvinvointia. **Seurakuntien oppilaitostyön** työntekijöiden kanssa on mahdollisuus keskustella esimerkiksi ihmissuhdeasioista, yksinäisyydestä, elämäntilanteesta ja erilaisista kriiseistä.

[OSAKOn häirintäyhdyshenkilöt](#) tarjoavat apua, tukea ja neuvoja opiskelijoille, jotka ovat kokeneet häirintää tai haluavat puhua itseensä tai muihin kohdistuneesta asiattomasta käytöksestä

4. Menetelmät

Oamkissa käytetään erilaisia ohjausmenetelmiä kuten yksilö- tai ryhmäohjausta joko kasvotusten tai verkon välityksellä. Ohjaaja ja opiskelija valitsevat sopivat ohjausmenetelmät opiskelijan ohjaustarpeeseen.

Henkilökohtaisessa ohjauskeskustelussa on tärkeintä ajan, huomion ja kunnioituksen antaminen opiskelijalle. Henkilökohtainen ohjaus muodostuu opiskelijan tarpeen mukaan yhdestä tai useammasta keskustelusta. Ensimmäisellä ohjauskerralla ohjaaja arvioi ohjaustarvetta ja ohjauksen tavoitetta yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtainen ohjaus etenee tavoitteellisena prosessina, jossa ohjaaja tukee opiskelijaa löytämään sopivat ratkaisut hänen elämäntilanteeseensa. Henkilökohtaisen keskustelun apuvälineinä ovat muun muassa henkilökohtainen opintosuunnitelma sekä urasuunnittelun työkalu.

Opiskelijaryhmien ohjaus voidaan toteuttaa Study Group-menetelmällä. Study Group on oppimisen tukemista, helpottamista ja tehostamista varten perustettu suhteellisen pitkäkestoinen pienryhmä. Menetelmä sisältää ajatuksen, että Study Group – ryhmät kokoontuvat myös itsenäisesti lähiopetuksen ulkopuolella, jolloin se palvelee opiskelijoiden yhteisöllisyyden kokemusta ja samalla jäntevöittää opintoihin kuuluvaa itsenäistä työskentelyä. Toimintamalliin kuuluu opiskelijoiden ryhmäytyminen Study Group -ryhmiksi sekä ryhmän vetäjän valitseminen, joka toimii linkkinä ryhmän ja opettajan välillä. Study Group – ryhmien kokoontumisen aiheina voivat olla opintojakson sisältöön liittyvät kysymykset, joita ryhmä työstää tutkivan oppimisen mallin mukaisesti.

Valtti-tapaamisissa opiskelijat saavat vertaistukea toisiltaan monialaisissa pienryhmissä. Opiskelijat ja ohjaajat käsittelevät yhdessä teemoja, joita ovat esimerkiksi opinnäytetyön etenemisen haasteet sekä opintojen esteet ja rästisuoritukset.

Opiskelija voi tutustua itsenäisesti [opinto-oppaassa](#) olevaan ohjausmateriaaliin. Ohjaukseen liittyvä tiedottaminen tapahtuu opiskelijaintra Oivan, Tuudon, henkilöstöintra Heimon, Moodlen, Pepin ja/tai sähköpostin kautta.

5. Muita opiskelijan palveluita

ICT-palvelut tarjoaa IT-tukipalveluja opiskelijoille. He vastaavat kampusten laitteiden, ohjelmistojen ja verkkoyhteyksien toimivuudesta ja auttavat ongelmatilanteissa.

Kirjasto tarjoaa oppimista ja opiskelua sekä ammatillista kehittymistä tukevat tilat, kokoelmat ja palvelut. Tietoaineistoa on tarjolla sekä paikallisesti että verkkopalveluiden, yhteistyökirjastojen ja kaukopalvelun kautta. Kirjaston informaattikot antavat kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan opetusta ryhmille sekä henkilökohtaista tiedonhaun ohjausta.

6. Arviointi ja kehittäminen

Laatujärjestelmä kattaa Oamkin koko toiminnan. Se perustuu jatkuvaan kehittämisen eli suunnittele – toteuta – arvioi -kehittä -syklin soveltamiseen. Laatujärjestelmä kuvaa roolit, vastuut ja yhteiset tavat tehdä töitä sekä tukee strategian toteutumista. Laatua hallitaan yhteisin ohjein ja toiminnoin sekä hyödyntämällä palautekyselyjen tuloksia. Opintojen ohjaussuunnitelma on osa Oamkin laadunhallintaa. Laatua arvioidaan auditointien kautta.

Opiskelijat antavat palautetta sekä suullisesti että säännöllisesti toteutettavilla kyselyillä. He osallistuvat palautteen käsittelyyn sekä toimenpiteistä päättämiseen tutkinto-ohjelmatiimeissä ja muissa työryhmissä. Myös valmistuneilta kerätään järjestelmällisesti palautetta.

Ohjauksen laatu edellyttää ohjausta tekevän henkilöstön osaamisen kehittämistä. Tavoitteena on, että kaikki opettajatuutorit käyvät opettajatuutoreille tarkoitetun koulutuksen. Kampus-opoille on tarjolla työnohjausta hyvien käytäntöjen jakamiseksi ja työhyvinvoinnin tukemiseksi.

Opintojen ohjauksen kehittämistarpeet perustuvat opiskelijoiden ja valmistuneiden palautekyselyihin, henkilöstöltä tulleeseen palautteeseen sekä ohjaustyötä tekevän henkilöstön oman työn arviointiin. Myös muutokset työelämässä, toimintaympäristöissä tai lainsäädännössä huomioidaan laatua kehitettäessä.

Lähteet

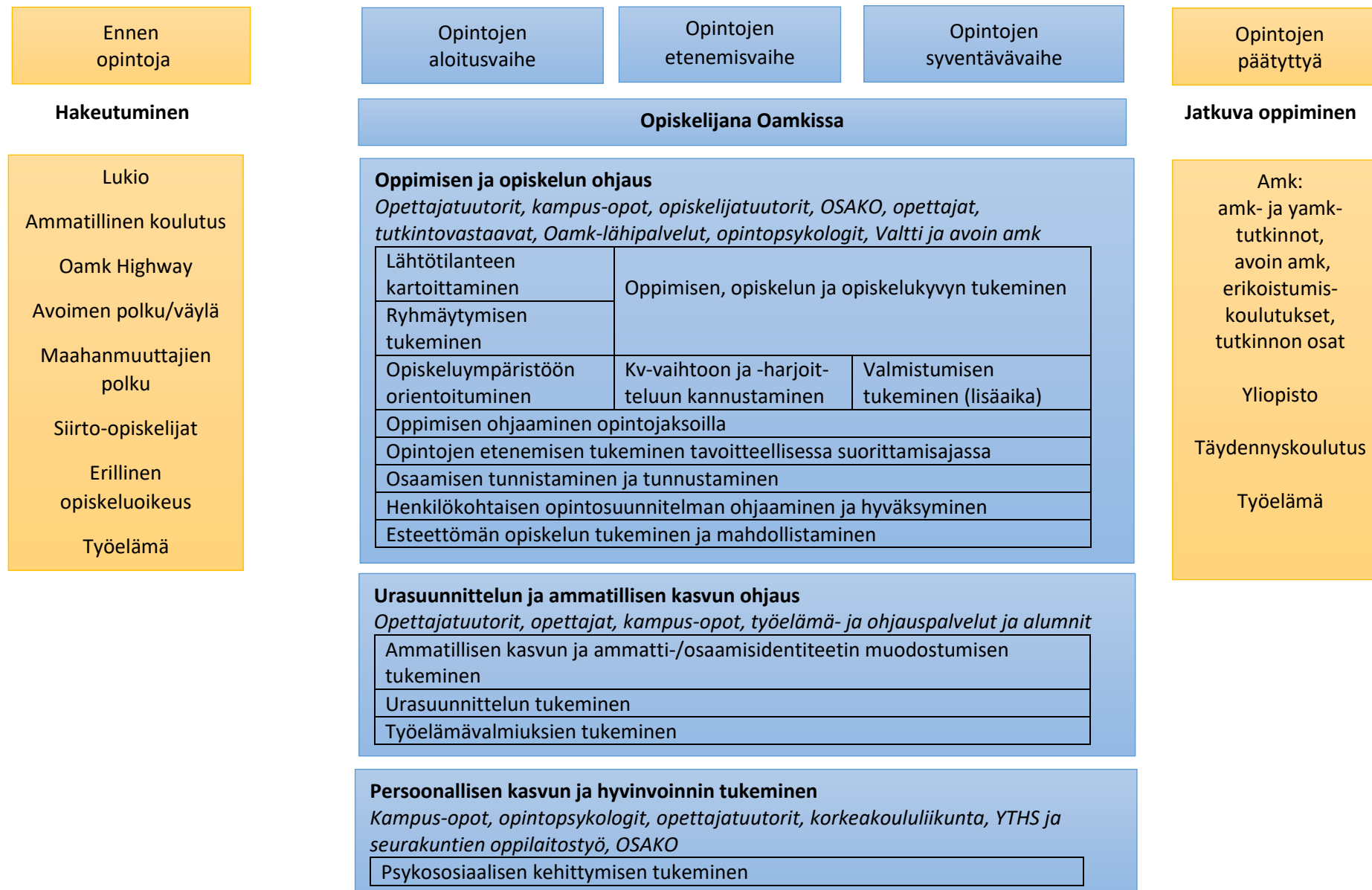
Ammattikorkeakoululaki 1368/2018.

Laajala, T., Lehtelä, P-L., Mäki-Hakola, H. & Jussila, A. 2021. Urasuunnitteluorientaation kehittäminen tukee oppijaa kokonaisvaltaisesti. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 92. Hakupäivä 14.4.2021. <http://www.oamk.fi/epooki/index.php?clD=2358>.

Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta 1368/2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle vision tiekartta. Hakupäivä 21.5.2021. https://minedu.fi/documents/1410845/12021888/Korkeakoulutus+ja+tutkimus+2030-luvulle+VISION+TIEKARTTA_V2.pdf/.

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.

Kuvio 1. Opintojen ohjauksen palvelut